

Nuorisovaltuuston aloite kirjaston aukioloaikojen muuttaminen

Kaupunginhallitus 20.09.2022 § 143

Valmistelija: talous- ja hallintojohtaja Leena Sämpi

Nuorisovaltuuston edustaja jätti kaupunginvaltuuston kokouksessa 12.9.2022 oheismateriaalina olevan aloitteen, jossa esitetään, että kirjaston aukioloaikoja muutetaan perjantain ja lauantain osalta seuraavanlaisiksi: perjantaisin kirjasto on auki klo 10-17 ja lauantaisin klo 11-19. Lehtisali avataan entiseen tapaan jo yhdeksältä. Aloitteen on allekirjoittanut myös 7 valtuutettua ja kaksi varavaltuutettua.

Hallintosäännön 13 §:n mukaan nuorisovaltuuston edustajilla on oikeus jättää aloitteita kaupunginvaltuuston kokouksissa samaan tapaan kuin valtuutetulla.

Hallintosäännön 110 §:n mukaan kokouskutsussa mainittujen asioiden käsittelyn jälkeen valtuustoryhmällä ja valtuutetulla on oikeus tehdä kirjallisia aloitteita kaupungin toimintaa ja hallintoa koskevissa asioissa. Aloite annetaan puheenjohtajalle.

Aloite on sitä enempää käsittelemättä lähetettävä kaupunginhallituksen valmisteltavaksi. Valtuusto voi päättää, että aloitteessa tarkoitetun asian valmistelusta käydään lähetekeskustelu.

Aloite kuuluu hyvinvointipalveluiden toimialaan.

Kaupunginjohtaja

Kaupunginhallitus merkitsee aloitteen tiedoksi ja lähettää sen hyvinvointipalveluiden toimialan valmisteltavaksi ja päätettäväksi.

Päätös

Kaupunginhallitus päätti yksimielisesti hyväksyä kaupunginjohtajan ehdotuksen asiassa.

Hyvinvointipalveluiden lautakunta 04.10.2022 § 47
171/12.03.01/2022

Vastaava kirjastonhoitaja Tuulevi Borén on laatinut alla olevan vastauksen nuorisovaltuuston aloitteeseen.

Vastaus aloitteeseen kirjaston aukioloaikojen muuttamisesta

Nuorisovaltuusto, 7 valtuutettua ja 2 varavaltuutettua jättivät 12.9.2022 kaupunginvaltuustolle aloitteen, jossa toivottiin Kannuksen kaupunginkirjaston aukioloaikojen lisäämistä. Aloitteessa ehdotetaan, että kirjasto olisi avoinna perjantaisin klo 10–17 (nykyisin klo 10–15) ja lauantaisin klo 11–19 (nykyisin klo 11–14). Lehtisali avattaisiin nykyiseen tapaan aukiolopäivinä klo 9.

Aloitteen mukaan kirjaston nykyiset aukioloajat rajoittavan kirjaston käyttöä ja hyödyntämistä. Niiden pidentäminen lisäisi aloitteen mukaan kirjaston käyttöastetta ja mahdollistaisi kirjaston hyödyntämisen myös viikonloppuisin opiskeluun sekä nuorten ja lasten turvalliseen harrastamiseen ja oleskeluun valvotussa tilassa. Perusteluina esitetään myös kirjaston energiankulutusta. Jos kirjasto olisi avoinna pitempään, lämmityskuluille saataisiin enemmän vastinetta.

Aloitteessa todetaan, että pitemmät aukioloajat kasvattaisivat henkilöstökuluja jonkin verran, mutta nousua ei nähdä kokonaisuuteen suhteutettuna kohtuuttomana menoeränä saavutettuun lasten ja nuorten hyvinvointiin nähden.

Kannuksen kirjasto on avoinna tällä hetkellä henkilökunnan voimin talvella ma klo 12–20, ti-to klo 12–19, pe klo 10–15 ja la klo 11–14. Kesäkuukausina kirjaston aukioloajat ovat muuten samat kuin talvella, mutta kesälauantaisin kirjasto on suljettu ja maanantaisin avoinna klo 12–19. Lehtilukusali asiakastietokoneineen avataan aukiolopäivinä klo 9.

OKM:n tilastojen mukaan Kannuksen kirjaston vuotuiset aukiolotunnit (henkilökunta paikalla) asukasta kohden ovat 0,38, mikä on enemmän kuin Anders-kirjastokimpassa keskimäärin (0,26), Keski-Pohjanmaalla (0,28) ja koko maassa (0,21). Nykyiset aukioloajat on suhteutettu henkilökunnan määrään, työaikalakiin ja työehtosopimukseen. Kuten aloitteessa todetaan, aukioloaikojen lisääminen vaatisi lisää henkilöstöresurssia.

Esimerkiksi lauantain aukioloaika on mitoitettu niin, että yksi työntekijä voi hoitaa asiakaspalvelun lakisääteisine taukoineen. Jos aukioloaikaa lisättäisiin klo 19 saakka ja lehtilukusali avattaisiin kuitenkin jo klo 9, tarvittaisiin vähintään kaksi työntekijää lauantaivuoroon. Lauantai-iltana yksin työskenteleminen ei ole työturvallisuuden näkökulmasta suositeltavaa, joten käytännössä tarvittaisiin jopa kolme työntekijää. Se tarkoittaisi, että 4,5 laskennallisesta kirjaston työntekijästä 3 pitäisi viikolla lauantaivapaan ja olisi poissa normaaleista työvuoroista. Erityisesti lomien aikana arkipäiviä ei voitaisi nykyisellä työvoimalla hoitaa.

Kirjastossa on asiakaspalvelun lisäksi myös paljon näkymätöntä työtä, kuten aineiston hankinta, luettelointi, poistaminen, tapahtumien suunnitteleminen ja järjestäminen, kotipalvelun hoitaminen, hallinto ja kouluyhteistyö sekä tiedottaminen. Myös näihin tarvitaan viikolla henkilökuntaa.

Perjantain aukioloaikaa on lyhennetty kahdesta syystä: Kun kirjasto oli auki ensin klo 19 saakka ja sen jälkeen klo 18 saakka, käyttö perjantai-iltaisina oli todella vähäistä. Toinen syy on launtaityöstä tuleva vapaapäivä, joka sijoitetaan perjantaille, koska silloin ei tarvita iltavuorolaista ja lomienkin sattuessa vuorovapaapäivä voidaan järjestää.

Kannuksen kirjasto on saanut valtionavustuksen kirjaston kehittämistoimintaan eli omatoimikirjastoon. Kehittämishanke on tarkoitus toteuttaa vuoden 2023 aikana. Kun kirjaston tiloihin rakennetaan omatoimitekniikka, aukioloaikoja voidaan lisätä merkittävästi ilman, että henkilökunnan paikallaoloa tarvitsee lisätä. Tiloihin kirjaudutaan omatoimiaikana kirjastokortilla ja pin-koodilla ja tiloissa on tallentava kameravalvonta. Esimerkiksi opiskelu, lainaaminen ja ajanvietto onnistuu myös omatoimisesti. Aukioloajat tulevat laajenemaan huomattavasti enemmän kuin aloitteessa esitetyt perjantai ja lauantai. Omatoimikirjastoista on hyviä kokemuksia kaikkialla Suomessa ja niillä on pystytty tiukoillakin resursseilla aukioloaikaa lisäämään. Tämä toimintamalli lienee toimivin myös Kannuksen kirjastoasiakkaiden tarpeisiin.

Hyvinvointijohtaja

Hyvinvointipalveluiden lautakunta toteaa, että omatoimikirjaston käyttöönoton myötä kirjaston aukioloajat laajenevat.

Päätös

Hyvinvointipalveluiden lautakunta päätti yksimielisesti hyväksyä hyvinvointijohtajan ehdotuksen asiassa.